

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายปัญญา อุดชาชน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๖๒

เรื่องพิจารณาที่ ๑/๒๕๖๒

วันที่ ๓ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุให้สั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง (๒) หรือไม่

ประเด็นที่สอง คณะกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องจะถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๒ วรรคสองหรือไม่

ประเด็นที่สาม ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องและถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งจะไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ วรรคสอง หรือไม่

ความเห็น

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นรูปแบบการปกครองที่มีสถาบันพระมหากษัตริย์ไม่เพียงแต่จะเป็นสัญลักษณ์และศูนย์รวมแห่งจิตวิญญาณของชนในชาติเท่านั้น แต่ยังเป็นสถาบันที่คอยค้ำชูการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ดีที่สุดอีกด้วย นับตั้งแต่ยุคต้นของประวัติศาสตร์ชาติไทย พระมหากษัตริย์ทรงเป็นผู้นำชาติไทยทั้งในยามศึกและยามสงบ ทรงปกป้องคุ้มครองรักษันตรายแก่ประชาชนและทรงเป็นผู้นำชาติไทยให้เป็นปึกแผ่นมาโดยตลอด แม้พระองค์จะมีพระราชอำนาจอย่างสิ้นพิน แต่ที่ทรงใช้พระราชอำนาจเพื่อประโยชน์สุขของทวยราษฎร์และความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติได้อย่างแท้จริง พระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ทรงปฏิบัติพระองค์เป็นแบบอย่างในการสร้างความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงมาสู่ประเทศชาติ

เสมอมา นับว่าพระมหากษัตริย์ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าสถาบันพระมหากษัตริย์มีความสำคัญยิ่งต่อสังคมไทยและความเป็นเอกลักษณ์ของสังคมไทย

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองของไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นต้นมา ถือได้ว่าประเทศไทยมีรูปแบบการปกครองที่มีพระมหากษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ (Constitutional Monarchy) โดยการใช้พระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์แบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ พระราชอำนาจตามรัฐธรรมนูญ และพระราชอำนาจดั้งเดิมที่พระมหากษัตริย์ทรงใช้โดยพระบรมเดชานุภาพ (Royal Charisma) การใช้พระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ดังกล่าวเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในรูปแบบของพระบรมราชโองการซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ พระบรมราชโองการที่เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินต้องมีการลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ดังที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติว่า “บทกฎหมาย พระราชหัตถเลขา และพระบรมราชโองการใด ๆ อันเกี่ยวกับราชการแผ่นดิน ต้องมีรัฐมนตรีลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้” เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ มาตรา ๑๘๕ จัตวา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๓๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๕๕ วรรคหนึ่ง และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๘๒ เป็นต้น และพระบรมราชโองการที่ไม่เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินไม่ต้องมีการลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ เช่น ทรงมีพระราชดำรัสในโอกาสเปิดประชุมรัฐสภา หรือเสด็จไปทรงเป็นประธานในงานพระราชพิธีต่าง ๆ และพระบรมราชโองการอื่น ๆ เป็นต้น เพราะถือว่าพระองค์ทรงได้รับความเห็นชอบของรัฐมนตรีแล้วโดยปริยาย ทั้งนี้ ถือว่าเป็นหลักที่สืบเนื่องมาจากหลักพระมหากษัตริย์ทรงกระทำผิดมิได้ (The King can do no wrong)

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุให้สั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง (๒) หรือไม่

เห็นว่า ประเทศไทยมีกฎหมายเกี่ยวกับพรรคการเมืองที่มีศักดิ์กฎหมายเป็นพระราชบัญญัติจำนวน ๘ ฉบับ คือ พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๔๕๘ พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๑๑ พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๑๓ พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยกฎหมายพรรคการเมืองดังกล่าวได้บัญญัติความหมายของพรรคการเมือง หมายความว่า คณะบุคคลที่รวมตัวกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง โดยได้จดทะเบียนตามกฎหมายและมีข้อบังคับพรรคการเมืองของตนเอง ซึ่งข้อบังคับพรรคการเมืองต้องไม่มีลักษณะเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และต้องไม่เปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐเป็นหลักในการปฏิบัติ เช่น ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔ และมาตรา ๑๔ (๑) เป็นต้น และเมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองใดกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ให้อันศาลรัฐธรรมนูญเพื่อยุบพรรคการเมืองนั้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง (๒) ทั้งนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ สรุปว่า พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท และพระบรมราชวงศ์ ทรงดำรงอยู่เหนือการเมืองและมีความเป็นกลางทางการเมือง คดีนี้มีปรากฏหลักฐานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ร้อง) ตามคำคัดค้านลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ว่า พรรคไทยรักษาชาติ (ผู้ถูกร้อง) มีการกระทำ (Actions) โดยคณะกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องได้มีการประชุมกันและเสนอรายชื่อบุคคลที่มีความเหมาะสมเข้าสู่ในการพิจารณาของคณะกรรมการบริหารพรรค และคณะกรรมการบริหารพรรคเห็นพ้องว่า ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เหมาะสมที่สุด จึงมีมติเห็นชอบเสนอพระนามทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี เป็นบุคคลที่เสนอแต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรี การกระทำดังกล่าวจึงเป็นขั้นตอนการปฏิบัติของคณะกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้อง โดยการประชุมก่อนที่หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องจะยื่นบัญชีรายชื่อนายกรัฐมนตรีของพรรคผู้ถูกร้องที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ต่อมา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องได้กระทำไปโดยรู้ถึงและตั้งใจกระทำการ ทั้งนี้ เนื่องจากทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี เป็นพระบรมราชวงศ์ ย่อมทรงดำรงอยู่เหนือการเมืองและมีความเป็นกลางทางการเมืองรวมถึงสอดคล้องกับประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕ วรรคสอง การที่ผู้ถูกร้องได้นำพระนามพระบรมราชวงศ์เสนอแต่งตั้ง

ให้เป็นนายกรัฐมนตรี จึงเป็นการนำพระบรมราชวงศ์เข้ามาสู่การเมือง (Politics) ซึ่งเป็นเรื่องที่ว่าด้วยอำนาจและเป็นอำนาจที่ส่งผลกระทบต่อส่วนรวม ย่อมมีการใส่ร้าย โจมตีซึ่งกันและกันเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ ด้วยเหตุนี้ การนำพระบรมราชวงศ์เข้ามาสู่การเมือง จะส่งผลให้พระบรมราชวงศ์ไม่สามารถทรงดำรงอยู่เหนือการเมืองและมีความเป็นกลางทางการเมืองได้ ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกร้องจึงเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงมีเหตุยิบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง (๒)

ประเด็นที่สอง คณะกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องจะถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘๒ วรรคสองหรือไม่

เห็นว่า มีประเด็นพิจารณาต่อไปว่ากรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้อง จะถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘๒ วรรคสอง หรือไม่ เพียงใดนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘๒ วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการไต่สวนแล้ว มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น” คดีนี้ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคดีนี้เป็นปัญหาข้อกฎหมาย หรือมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ ศาลอาจประชุมปรึกษาเพื่อพิจารณาและวินิจฉัยโดยไม่ทำการไต่สวนหรือยุติการไต่สวนก็ได้ ดังนั้น เมื่อเห็นว่าการกระทำของผู้ถูกร้องเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องและเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘๒ วรรคสอง

ส่วนการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องเป็นระยะเวลาเท่าใด เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๘๘ บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ... (๕) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราว หรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง” ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

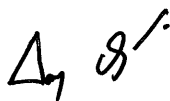
๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคสี่ บัญญัติว่า “ผู้ใดถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใด ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ” ถึงแม้ว่าบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคสี่ ดังกล่าว จะถูกบัญญัติไว้ในหมวด ๑๒ องค์การอิสระ ว่าด้วยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเกี่ยวกับการมีพฤติกรรม ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่ หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงก็ตาม แต่การที่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๒ วรรคสอง ไม่ได้บัญญัติกำหนดระยะเวลาเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ไว้ย่อมพิจารณาได้จากฐานความผิดของการกระทำผู้ถูกร้องซึ่งมีลักษณะร้ายแรงเหมือนกันโดยกระทำการเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ดังนั้น คณะกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องจึงไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ อีกด้วย อนึ่ง กรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องบุคคลใดบ้างที่จะถูกตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกตั้งดังกล่าว ย่อมเป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการเลือกตั้งที่จะได้พิจารณาวินิจฉัยตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๒๔ ที่บัญญัติว่า (๕) คูแผลการดำเนินงานของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามกฎหมาย ต่อไป

ประเด็นที่สาม ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องและถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งจะไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ วรรคสอง หรือไม่

เห็นว่า มีประเด็นพิจารณาต่อไปว่า ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องจะไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องหรือไม่นั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๕๔ วรรคสอง บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบและถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเพราะเหตุดังกล่าว ไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีก ทั้งนี้ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นถูกยุบ” ด้วยเหตุผลตามประเด็นที่หนึ่งที่มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้อง และตามประเด็นที่สองที่ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคของผู้ถูกร้องและพิจารณาเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องตลอดไป รวมถึงไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ ดังนั้น ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องจะจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ วรรคสอง

ด้วยอาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งยุบพรรคไทยรักษาชาติ ผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง (๒) และวรรคสอง และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะที่กระทำความผิดตลอดไปและไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๒ วรรคสอง และห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะที่กระทำความผิด ไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ วรรคสอง

(นายปัญญา อุดชาชน)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ